

LEVEN IN HET HOOFDKANTOOR IN DE JAREN '50 EN '60

De directeurswoning was in onze tijd en in onze ogen een imposant gebouw. Daar zetelden de directie en diverse andere diensten. Rieke kwam er alleen voor een Mantoux prik en ik zelf ben meerdere malen voor een psychologische test in het gebouw geweest. We hebben er nooit bij stil gestaan dat de familie Van der Zee in dat huis woonde. Teun van der Zee, de jongste zoon, heeft een deel van zijn jeugd in dit gebouw gewoond, waarvan zijn vader conciërge was. Je zou kunnen zeggen dat Teun niet altijd gelukkig is geweest met deze woonsituatie. In het begin miste hij Maassluis verschrikkelijk; zijn vrienden het water en de schepen. Dit kan geen objectief verhaal worden, maar dat is geen enkel verhaal, zoals de zoon van directeur Mulder schreef. Het is slechts een interpretatie van de werkelijkheid. Maar dat het een vreemd leven was en hoe Teun dat heeft ervaren en wat het met hem heeft gedaan, vertelt hij zelf:

Hoe het zo kwam

“Mijn ouders, mijn broer en ik zijn in 1957 op de Rudolphstichting komen wonen. Wij woonden voor die tijd in Maassluis en mijn vader werkte bij een tank opslagplaats voor oliën en vetten. Mijn oudere zus was al getrouwd en had al kinderen. Mijn ouders waren bekend met de Rudolphstichting. Ze hadden een pleegzoon in huis van de stichting en Truus van Baalen, die hoofdleidster was op het meisjespaviljoen Wilde Wingerd, was een zus van mijn zwager. Mijn vader was actief in het kerkelijk leven en dat bezorgde hem behoorlijk wat stress. Hij kreeg daardoor last van zijn maag en door het werken met oliën en chemicaliën kreeg hij last van zijn ogen. De dokter adviseerde hem dan ook om naar ander werk uit te kijken. Het zou volgens hem ook beter voor mijn vader zijn om in een bosrijke omgeving te wonen. Truus van Baalen had hier via mijn zus van gehoord en het toeval wilde dat ze op de Rudolphstichting een conciërge voor het hoofdgebouw zochten. Truus heeft bij de directie aangekaart dat zij wel een kandidaat voor deze functie wist en het gevolg was dat op een avond Mulder (directeur RS) en Faber (administrateur) bij ons voor de deur stonden. Mijn broer en ik waren toevallig niet thuis. Zo waren mijn ouders ook plotseling een hele dag weg en ze zeiden niet waar dat voor was. Ik snapte er niets van, maar in mijn jeugd werd je als kind nergens bij betrokken. Wel kwamen ze heel enthousiast terug van hun dagje uit. Ze vertelden dat we gingen verhuizen. Pa kreeg een andere baan als conciërge en we gingen in een heel groot huis wonen met een enorme tuin. Er was een boomgaard met een perenlaantje, we konden zelfs kippen gaan houden en een groentetuin aanleggen; een grote hobby van mijn vader. Maar ik wilde helemaal niet uit Maassluis weg en mijn broer die verkering had, wilde absoluut niet. Ook hadden wij natuurlijk nog een pleegzoon. Maar alles bleek al in kannen en kruiken te zijn. Mijn broer kon bij het bouw en onderhoud bedrijf van de stichting aan het werk, hij moest toch na een half jaar in militaire dienst.

Mijn schooltijd

Ik moest op de stichting naar school (de J.H. Donnerschool) en ik kwam in de vijfde klas bij meester De Jong. Vaak voelde ik mij daar verloren, het was zo totaal anders dan de school in Maassluis. Het was de laatste klas van de ongedeelde school. Daarna kwam de splitsing. Meester Hogeweg ging mee naar de Besselaar school. Die school op de stichting heeft mij geen goed gedaan, ik was vaak ziek en kon niet goed meer mee komen. In Maassluis was ik trouwens een gemiddelde leerling en ik had nooit leerproblemen. Door mijn vader en meester Hogeweg werd besloten dat ik na mijn lagere schooltijd naar de technische school in Barneveld moest. Het was een christelijke school en het was dichtbij. Er werd aan mij niets gevraagd. Die tijd op de technische school heb ik ervaren als een hel, ik hoorde nergens bij. Voor de jongens van de stichting die ook op die school zaten, was ik een eigen kind en daar bemoeiden ze zich niet mee. Door de andere jongens werd ik gezien als een stichtingskind en ook door de leraren. Een praktijkleraar zei tegen mij: “Rotzooi jij maar wat aan, van jou komt toch niks terecht.” Gelukkig voor mij brak die leraar een been en onze nieuwe leraar werd de heer Kolkman, de smid van de RS, waar ik goed mee op kon schieten. Ineens was ik de beste van

de klas, maar helaas kwam de oude leraar weer terug. Uiteindelijk ben ik naar de technische school in Amersfoort gegaan.

Het huis en het werk

Er was mijn ouders beloofd dat het huis helemaal verbouwd zou worden voordat wij er kwamen wonen, maar dat was niet gebeurd. We moesten er eerst zo in, terwijl de verbouwing nog moest beginnen. De verbouwing heeft een halfjaar geduurd en we hebben dan ook in alle kamers van het huis gewoond. In het begin zaten alleen directeur Mulder en juffrouw Grosheide er op kantoor. De familie Mulder had er tot voor kort gewoond en nu was de oude directeurswoning die in 1913 voor dominee Rudolph was gebouwd, gebombardeerd tot hoofdkantoor. Mijn vader had in de begintijd niets te doen en Mulder zei: "Ga maar naar het jongenspaviljoen boven (JP boven), dan word je maar tijdelijk groepsleider." Mijn moeder vond het overdag tijdens de verbouwing wel gezellig. Er was altijd wel wat te beleven met al die bouwvakkers en een praatje maken deed ze graag. Maar de avonden en de weekeinden, als mijn vader dienst had op het JP, vond ze het helemaal niets en ze miste Maassluis heel erg. Het leven op het platteland was niets voor mijn moeder. Gelukkig was ze makkelijk en schikte ze zich in haar lot, maar echt naar haar zin heeft ze het nooit gehad. We kregen in de zomer veel logés uit Maassluis die een mooi vakantie adres hadden gevonden en dan leefde mijn moeder helemaal op. Toen de verbouwing klaar was, kregen wij beneden een keuken, een kamer en een bijkeuken met een badkamer en toilet. Helemaal boven in het huis hadden we drie slaapkamertjes. De kantoren waren beneden en op de bovenverdieping.

Het gemis aan privacy

Als jongen sliep ik in de vakanties natuurlijk uit en dan moest ik ongewassen en met mijn slaperige kop langs de mensen van kantoor om naar de wc en de douche beneden te kunnen gaan. Dat vond ik afschuwelijk. Je was nooit vrij in je eigen huis. Tja, en dan de telefoon. Op een dag zei Faber tegen mijn vader: "Meneer Van der Zee, u krijgt de telefoon als er niemand op kantoor zit." Het toestel werd om vijf uur gebracht en 's morgens om half negen weer gehaald. In de weekenden en 's nachts werden wij altijd gebeld. Iedereen op de stichting had thuis telefoon en als zij wilden bellen of telefoon kregen, ging dat via ons. Wij moesten zorgen voor het doorverbinden. De schakelkast van de telefooncentrale werd op de zolder tegen de hardboard wand van mijn kamer gemonteerd. Als er telefoon was, begon dat ding te ratelen en dat was een zeer irritant geluid. Ook 's nachts ging hij nog wel eens, als er een kind was weggelopen (pikpoten noemden ze dat). Toen mijn vader over de overlast ging klagen, kreeg hij nul op het rekest. De leiding van de paviljoens en de directie hadden allemaal een sleutel van het kantoor, ons huis. Als er bijvoorbeeld een kind pikpoten was, liepen ze gewoon in en uit. Dan kon je ze ook 's nachts zo maar tegen komen in je eigen huis. Privacy hadden we niet. Bij het werk van conciërge hoort ook het zorgen voor de koffie. Als mijn vader en moeder er niet waren, kwam er een meisje van kantoor in onze keuken en haalde de koffie uit onze kast om koffie te zetten, want dat grote apparaat stond bij ons in de keuken. Deuren konden niet op slot, iedereen liep zo maar binnen. Toen ik later vriendinnetjes kreeg en op een avond samen met mijn vriend David Prins een paar mee naar huis had genomen, mijn ouders waren een weekend weg, stond er zomaar een leider bij ons in de kamer. Hij kwam even melden dat hij op kantoor zat, er was iemand pikpoten. Ik vond die inbreuk op mijn privacy verschrikkelijk.

Oud zeer

Op een gegeven moment waren de appels en de peren rijp en wij verheugden ons op de oogst. Tot we op een zondagmorgen uit de kerk kwamen en zagen dat de kinderen Mulder ons fruit aan het plukken waren. Mijn moeder zei: "Dat zijn onze bomen!" De kinderen dropen af. Een paar dagen later zei Mulder tegen mijn vader: "Die bomen zijn slecht, we moeten ze kappen." Wij hebben geprotesteerd, maar de boomgaard ging weg. Onze groentetuin achter het huis was echt een hobby van mijn vader. Hij was er trots op. Ook op zijn kippen. Maar helaas, mijn vader moest zijn groentetuin opgeven. Er moest een woonwagen komen voor extra kantoorroimte. Weer een poosje later moesten de kippen achter onze schuur weg. Het argument was, dat het geen gezicht was nu de

woonwagen daar vlakbij stond. Er was niets meer over van wat ons allemaal was voorgespiegeld. Ik had vreselijk met mijn ouders te doen, maar ik was nog veel te jong om er iets tegen te kunnen ondernemen.

Toen ik later ouder werd en een brommer kreeg, had ik het gevoel dat de directeur het vaak op mij had voorzien. Als ik maar even met een meisje van de stichting stond te praten stuurde hij mij al weg of hij stuurde Truus van Baalen op mij af. Later kreeg ik een auto en ik reed mijn auto altijd tot onze achterdeur, maar dat werd niet op prijs gesteld. De directeur sommeerde mij dan ook regelmatig om hem daar weg te halen. Maar ik deed dit beslist niet en zei tegen hem dat ik zelf een vader had en dat ik niet op de stichting zat en dat hij niets over mij te vertellen had. Het mooiste was dat mijn vader mij gelijk gaf en dat ook aan Mulder vertelde. Hij vond dat beslist niet prettig. Als ik op de stichtingsperiode terug kijk, zijn mijn ouders veel te gek geweest en hebben ze veel te veel over hun kant laten gaan. Mijn vader is verschillende keren ziek geweest en mijn moeder deed dan gewoon het werk van mijn vader. Mijn vader was ook koster van de kerk en wat hij daar mee verdiende weet ik niet meer. Volgens mij was het een onbezoldigde functie. De voorbeelden die ik heb genoemd hebben allemaal met oud zeer te maken. Ik vind dat mijn ouders gekleineerd werden. Dat zit mij nog altijd dwars.

Later, op de leeftijd dat ik achter de meisjes aan ging, kreeg ik zelf met de directie te maken. De contacten met de meisjes op de stichting werden niet altijd goedgekeurd door mijn ouders en zeker niet door de groepsleiding en de directie. Daar is behoorlijk veel trammelant door ontstaan. Ik heb een aantal vriendinnen gehad en ik scharrelde heel wat af. Vaak maakte ik een afspraak met een meisje om 's avonds naar buiten te komen. Ik ging dan zogenaamd aan mijn brommer prutsen in de schuur. Maar om een uur of negen liep ik dan naar het pomphuisje van de waterleiding, dat stond naast de Besselaar school. Dat meisje werd natuurlijk na verloop van tijd gemist en 'psalm 119', zo noemden wij een lange begeleidster, werd er op afgestuurd om haar te zoeken. Zij deed dat op haar Heinkel (scooter) en reed voortdurend rondjes op dat ding, want ze durfde de bosjes niet in. De meisjes van de stichting waren eigenlijk taboe voor mij, mijn moeder wilde niet dat ik daar verkering mee kreeg. Als er weer eens een nieuw meisje mijn vader kwam helpen schoonmaken, zei mijn moeder vaak: "Dat is een leuk meisje, als die nou eens een leuke man kreeg...." Alleen, mocht ik die leuke man niet zijn. Voor mij had ze kennelijk iemand anders in gedachten.

Ik kreeg uiteindelijk wel verkering met een meisje dat op Wilde Wingerd zat en uit Hoek van Holland kwam. Ze vroeg of ik een weekend met haar mee ging naar haar huis. Van de directeur mocht dat niet, van mijn vader wel. Ik ben gegaan, want mijn vader zei: "Jij zit niet op de stichting en de directeur maakt niet uit wat jij wel of niet mag." Haar vader was schipper bij het loodswezen en voer op een boot die de loodsen naar en van de zeeschepen bracht. Heel vaak voer ik met hem mee. We konden geweldig met elkaar opschieten. Hij was trouwens een oud Maassluizer en hij kende mijn familie. Het is uiteindelijk uitgegaan, omdat ik ziek werd en drie maanden met nierontsteking in bed moest blijven. Mijn vriendin, Rina, wilde graag naar me toe, maar dat mocht niet. Rina liep weg en ik heb haar pas weer gezien toen mijn ouders vijfenveertig jaar getrouwd waren en een feestje gaven in Maassluis. Mijn zus had een advertentie in de plaatselijke krant laten zetten en die had zij gelezen. Met mijn nieren is het trouwens nooit meer goed gekomen. Ze werken nu voor 30% en ik gebruik veel medicijnen, waaronder prednison.

Vrienden

Ik was bevriend met David Prins. Dat gezin woonde aan de Ringlaan. Ik kwam daar heel veel over de vloer. Het was een groot gezin en altijd gezellig. Thuis was ik altijd alleen. Bij de familie Prins kon altijd alles wat bij ons niet kon. Ik voelde mij daar thuis. Later hebben David en ik er zelfs een bar gemaakt in een bakhuisje dat vlakbij het huis stond. De bar kreeg de naam 'ZELDEN NUCHTER' en wij en vele anderen hebben hier heel wat tijd in door gebracht, het was er altijd gezellig.

Afscheid

We hebben tot 1969 op de stichting gewoond. Het afscheid van mijn ouders heb ik niet als prettig ervaren. Toen mijn vader 65 jaar werd, moesten wij meteen het huis uit en er was nog geen huis beschikbaar in Barneveld. We hebben een poos in het houten kledingmagazijn gewoond, waar ik weer de grootste tijd in bed heb doorgebracht. Ik had weer last van mijn nieren. Ik weet nog dat het er die winter verschrikkelijk koud was. Zelfs het gas in de gasfles bevroor.

Hoe het mij verder is vergaan

Ik ben mijn werkzame leven begonnen bij een bedrijf in Lunteren in de winkelbetimmering. Dat bedrijf ging na een half jaar failliet. Daarna was het moeilijk mijn draai weer te vinden. Ik heb best wat werkgevers in een korte tijd gehad, waaronder ook mijn broer die een winkelbetimmeringsbedrijf was begonnen. Maar dat is op niets uitgelopen. Wel ben ik in de interieurbouw als meubelmaker blijven werken. Wij richtten hoofdzakelijk juweliers – en opticiens zaken in. Dat werk heb ik 45 jaar gedaan. De laatste 17 jaar ben ik bedrijfsleider geweest. Om gezondheidsredenen moest ik op mijn 60ste jaar stoppen. Maar het meubel maken en de interieurbouw is nog steeds mijn hobby. In mijn garage ben ik regelmatig te vinden om voor vrienden en familie verschillende dingen te maken. Ook voor de kerk heb ik als vrijwilliger al heel wat meubels gemaakt.

Ik ben getrouwd met Janneke. Ik leerde haar kennen via mijn zus. Ze werkte in een schoenenzaak in Vlaardingse waar ook mijn zus werkte. Mijn zus vroeg haar een weekend mee naar Barneveld naar onze ouders en zo is het gekomen. We hebben twee dochters gekregen, de oudste is 40, zij heeft twee kinderen waar wij de trotse grootouders van zijn. Onze jongste dochter van 32 jaar is al drie jaar weduwe. Haar man stierf heel plotseling aan een hartstilstand. We wonen al 42 jaar tot volle tevredenheid in Scherpenzeel. Ik fiets nog wel eens over de stichting, maar daar is zo veel veranderd. Ik vind er zelf niets meer.”

Jaap Krediet

Rieke Krediet-Visser